

**RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.**

**A R R E S T**

**nr. 62.963 van 6 november 1996  
in de zaak A. 69.166/IV-15.808.**

In zake : Robert VANDEZANDE,  
wonende te LEUVEN,  
Naamsestraat 167

tegen :

1. de Belgische Staat, vertegenwoordigd  
door de Minister van Binnenlandse Zaken,
2. de stad LEUVEN.

-----  
**D E R A A D V A N S T A T E, I V e K A M E R,**

Gezien het verzoekschrift dat Robert VANDEZANDE op 30 mei 1996 heeft ingediend om te vorderen dat, overeenkomstig artikel 36 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State een dwangsom zou worden opgelegd aan de Belgische Staat en aan de stad Leuven "wegens het niet uitvoeren van het arrest van de Raad van State nr. 38.376 van 20 december 1991, getroffen in het voordeel van de verzoeker, waarbij vernietigd wordt de akte of het getuigschrift, geldend als nieuwe identiteitskaart, die op 1 december 1989 door de stad Leuven aan verzoeker werd afgegeven";

Gelet op artikel 36 van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State en op het koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State inzake de dwangsom;

Gezien de nota van de eerste verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Adjunct-auditeur B. THYS;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 12 augustus 1996 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 17 september 1996;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van verzoeker, van Eerste Adviseur E. VAN VERDEGEM, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, en van Advocaat D. SOCQUET, die verschijnt voor de tweede verwerende partij;

Gehoord Adjunct-auditeur B. THYS, daartoe gemachtigd bij beslissing van de Auditeur-generaal van 15 april 1996, in zijn andersluidend advies;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de Raad van State bij arrest nr. 38.376 van 20 december 1990 op vordering van huidige verzoeker de vernietiging heeft uitgesproken van "de akte of het getuigschrift, geldend als nieuwe identiteitskaart", hem op 1 december 1989 door de stad Leuven afgegeven; dat dit arrest ter kennis is gebracht van de stad Leuven op 17 februari 1992 en van de Minister van Binnenlandse Zaken op 18 februari 1992; dat verzoeker, nadat de Raad van State bij arrest nr. 39.933 van 29 juni 1992 een eerste vordering van verzoeker tot oplegging van een dwangsom had verworpen omdat de wettelijk voorgeschreven vormvoorwaarden niet waren vervuld, op 26 januari 1994 de Minister van Binnenlandse Zaken en de stad Leuven opnieuw heeft aangemaand om de nodige maatregelen te nemen om het gezag van het gewijs-

de van het arrest nr. 38.376 van 20 december 1991 te respecteren en inzonderheid om hem "een geldige identiteitskaart, d.w.z. exclusief in het Nederlands opgesteld" te laten worden; dat de stad Leuven aan verzoeker op 1 februari 1994 heeft geschreven dat zij ter zake de onderrichtingen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken moest volgen en op nieuwe onderrichtingen wachtte, terwijl de Belgische Staat niet op de aanmaning gereageerd heeft; dat de ontvankelijkheidsvoorwaarden, vastgesteld in artikel 36, §1, tweede lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en in artikel 2 van het koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State inzake de dwangsom, nageleefd zijn;

Overwegende dat verzoeker zijn vordering steunt op artikel 36, §1, eerste lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, naar luid waarvan een dwangsom kan worden opgelegd onder meer "wanneer het herstel van de wettigheid inhoudt dat de vernietiging van een rechtshandeling ... gevolgd moet worden door een nieuwe overheidsbeslissing of overheidshandeling"; dat verzoeker van oordeel is dat hier een "nieuwe overheidsbeslissing" moet genomen worden en dat hij in zijn aanmaningsbrieven aan de verwerende partijen de vraag stelde naar een positief optreden, met name aan de Minister van Binnenlandse Zaken de vraag naar "de nodige maatregelen" teneinde hem "spoedig een geldige identiteitskaart te laten afleveren door de stad Leuven" en aan de stad Leuven de vraag om hem "een geldige identiteitskaart, d.w.z. exclusief in het Nederlands opgesteld" af te leveren;

Overwegende dat verzoeker uiteenzet dat de Raad van State in het arrest nr. 38.376 heeft vastgesteld dat artikel 1 van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 begrepen is in de vernietigingsgrond die wordt aangewend om zijn identiteitskaart te vernietigen, dat de Raad dus de onregelmatigheid van het genoemde artikel 1 heeft vastgesteld zodat die bepaling niet meer in het rechtsverkeer aanwezig is; dat hij daaraan toevoegt dat, zelfs indien deze bepaling nog gelding zou hebben, de bestuurstaalwet er in elk geval de voorrang moet op krijgen, en in dat verband verwijst naar artikel 55 en 58 van de wet;

Overwegende dat de eerste verwerende partij antwoordt dat het arrest nr. 38.376 alleen de identiteitskaart die op 1 december 1989 werd afgegeven aan verzoeker heeft vernietigd en zulks om reden dat die identiteitskaart niet in overeenstemming was met de bestuurstaalwet; dat zij stelt dat uit het arrest alleen volgt dat de stad Leuven aan verzoeker geen meertalige identiteitskaart mag geven, maar niet dat de stad de verplichting heeft om aan verzoeker een identiteitskaart af te geven; dat volgens haar die verplichting voortvloeit uit artikel 1 van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 waarvan de onregelmatigheid niet is vastgesteld en dat ook niet uit het rechtsverkeer verdwenen is, zodat verzoeker in feite een dwangsom wil opgelegd zien voor de niet-nakoming van een reglementaire verplichting eerder dan voor de niet-nakoming van het arrest van de Raad van State; dat zij daar nog aan toevoegt dat de Raad van State wel overwogen heeft dat artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 strijdig is met artikel 14, § 1, eerste lid van de bestuurstaalwet, maar dat hij die, noch enig andere bepaling vernietigd heeft en dat verzoeker een verkeerde inhoud geeft aan de "erga omnes"-werking van het vernietigingsarrest waar hij staande houdt dat niet alleen

zijn identiteitkaart is vernietigd, maar ook die van alle inwoners van het Koninkrijk;

Overwegende dat de Raad van State, in het geval van verzoeker, slechts een dwangsom kan opleggen wanneer hij tot de vaststelling komt dat het herstel van de wettigheid waartoe het vernietigingsarrest aanleiding geeft een nieuw optreden van het bestuur vereist, dit wil zeggen dat hetzij beide verwerende partijen, hetzij één van hen er op grond van het arrest toe verplicht is een beslissing te nemen die verzoeker rechtsherstel verleent voor de in het vernietigingsarrest nr. 38.376 vastgestelde onregelmatigheden;

Overwegende dat het arrest nr. 38.376 de vernietiging heeft uitgesproken van "de akte of het getuigschrift, geldend als nieuwe identiteitskaart die aan Robert VANDEZANDE op 1 december 1989 door de stad Leuven werd afgegeven"; dat die vernietiging steun vindt in het motief dat artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 betreffende de identiteitskaarten, naar luid waarvan enerzijds de naam van de Staat en het woord "identiteitskaart" gedrukt moet worden in de taal waarin de kaart gesteld is bij de uitreiking gevolgd door de twee andere nationale talen en het Engels, en anderzijds de "andere rubrieken" gedrukt moeten worden in de taal waarin de kaart gesteld is bij de uitreiking en in het Engels, strijdig is met artikel 14, § 1, eerste lid van de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken krachtens hetwelk de plaatselijke diensten behorende tot het Nederlandse taalgebied de getuigschriften, verklaringen, machtigingen en vergunningen die aan particulieren worden uitgereikt, in het Nederlands moet stellen (overw. 5.5.2), terwijl geen hogere rechtsnorm de Koning toestaat van die bepaling af te wijken (overw. 5.6);

Overwegende dat het arrest ten opzichte van de Belgische Staat heeft vastgesteld dat "de gemeentebesturen bij het uitreiken van identiteitskaarten ... weliswaar een eigen, hen door de wet toebedeelde bevoegdheid uitoefenen, maar dat zij daarbij niettemin optreden als uitvoerders van de verordeningen van het algemeen bestuur" (overw. 5.4.3) en dat "de stad Leuven ter zake is opgetreden in de strikte uitvoering van een haar door de nationale overheid opgedragen taak" (overw. 5.6); dat het om die reden, en als gevolg van de vaststelling van de strijdigheid van artikel 4, § 3, van het besluit van 29 juli 1985 met de bestuurstaalwet, de Belgische Staat tot de kosten van het geding heeft veroordeeld;

Overwegende dat het arrest het koninklijk besluit van 29 juli 1985 niet uit het rechtsverkeer heeft weggenomen; dat het alleen, en dit met het oog op de beoordeling van uitsluitend verzoekers geval, de onwettigheid van artikel 4, § 3, van dat koninklijk besluit vastgesteld heeft; dat het de overige bepalingen, en inzonderheid artikel 2, krachtens hetwelk de gemeentebesturen belast worden met de uitreiking van de identiteitskaarten waarvan iedere Belg die in de voorwaarden verkeert bepaald in artikel 1 houder moet zijn, onverminderd heeft laten bestaan zodat in de huidige stand van de wetgeving de stad Leuven nog altijd de verplichting heeft om aan verzoeker een identiteitskaart af te leveren; dat dus het herstel van de wettigheid, waarop het vernietigingsarrest een inbreuk heeft vastgesteld, vereist dat de stad Leuven een nieuwe beslissing neemt;

Overwegende dat de stad Leuven, bij het nemen van de nieuwe beslissing, geen enkele beleidsvrijheid bezit vermits zij zich als uitvoerder van de verordeningen van algemeen bestuur moet schikken naar de voorschriften vervat in het koninklijk besluit van

29 juli 1985 en met name, naar luid van artikel 3, § 2, ervan, gebruik moet maken van de identiteitskaart waarvan niet alleen het model door dat koninklijk besluit is vastgesteld maar die haar zelfs ter beschikking gesteld is door de Minister van Binnenlandse Zaken; dat zij anderzijds bij het verlenen van rechtsherstel aan verzoeker niet vermag in te gaan tegen de in het vernietigingsarrest met gezag van gewijsde vastgestelde onwettigheid van artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 29 juli 1985; dat het opleggen van een dwangsom aan de stad Leuven om haar ertoe te verplichten aan verzoeker een identiteitskaart af te geven die voldoet aan het bepaalde in artikel 14, § 1, eerste lid van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken de tweede verwerende partij dan ook verplicht tot het miskennen van hetzij het koninklijk besluit van 29 juli 1985 hetgeen, daargelaten de vraag of het de organen van actief bestuur toegelaten is met de wet strijdige besluiten niet toe te passen, materieel onmogelijk is vermits de identiteitskaarten met daarop de vermeldingen waarvan de onwettigheid in het arrest nr. 38.376 is vastgesteld haar worden verstrekt door de Minister van Binnenlandse Zaken, hetzij het gezag van gewijsde verbonden aan het arrest nr. 38.376; dat, vermits de tweede verwerende partij in de huidige stand van de wetgeving derhalve in de juridische onmogelijkheid is om de beslissing te nemen die aan verzoeker rechtsherstel verleent, de Raad van State haar geen dwangsom vermag op te leggen;

Overwegende, wat betreft de vordering van verzoeker om aan de eerste verwerende partij een dwangsom op te leggen omdat zij nalaat de nodige maatregelen te treffen om hem spoedig een geldige (dit wil zeggen een met de wet overeenstemmende en dus volledig in het Nederlands gestelde) identiteitskaart te laten afgeven door de stad Leuven, dat het herstel van de wettigheid waarvan de krenking in het vernietigingsarrest is

vastgesteld, betrokken op de thans bestaande reglementering inderdaad vereist dat de eerste verwerende partij de reglementering, met name artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 29 juli 1985, aanpast; dat evenwel het arrest nr. 28.376 geen bepaling van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 vernietigd heeft maar enkel de onwettigheid van artikel 4, § 3, heeft vastgesteld bij de toepassing ervan op verzoekers geval; dat het opleggen van een dwangsom er slechts toe kan strekken aan dat individueel geval een oplossing te geven; dat het vernietigingsarrest de eerste verwerende partij alleen dwingt tot een zodanig optreden dat de afgifte van de identiteitskaart aan verzoeker kan gebeuren in overeenstemming met de bestuurstaalwet, zoals die in het vernietigingarrest is uitgelegd; dat de dwangsom tot de naleving van die verplichting moet beperkt worden;

Overwegende dat verzoeker het bedrag van de dwangsom bepaalt op 10.000 frank per week vanaf "een datum die ligt meer dan drie maand na de betekening van het arrest nr. 38.376 of vanaf een datum vast te stellen volgens de wijsheid van de Raad van State",

## **B E S L U I T :**

### **Artikel 1.**

Aan de eerste verwerende partij wordt een dwangsom opgelegd voor het niet nakomen van de op haar rustende verplichting om verzoeker in de mogelijkheid te stellen een identiteitskaart te verkrijgen die voldoet aan de bepalingen van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

### **Artikel 2.**

Het bedrag van de dwangsom wordt vastgesteld op 10.000 frank per week, ingaande drie maand na de betekening van dit arrest.

**Artikel 3.**

De vordering wordt voor het overige verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op zes november 1900 zesennegentig, door de IVe kamer, die was samengesteld uit :

|       |                     |                              |
|-------|---------------------|------------------------------|
| de H. | J. BORRET,          | kamervoorzitter, voorzitter, |
| Mevr. | M.-R. BRACKE,       | kamervoorzitter,             |
| de H. | A. VANDENDRIESSCHE, | staatsraad,                  |
| Mevr. | V. WAUTERS,         | toegevoegd griffier.         |

**De griffier,**

**De voorzitter,**

**V. WAUTERS.**

**J. BORRET.**